

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL-LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Caietano de la Creu

El 5 d'abril de 1842 la mestressa de Montconill va concedir a Gaietà Grau un tros de terra perquè pogués aixecar-hi una casa de pedra de 40 per 40 pams, i a més, li va donar permís per construir-hi al costat un corral pels porcs i una tina amb capacitat de 40 o 50 càrregues de vi. El tros termenejava a naixent amb la casa d'Antoni Colom, establert uns anys abans, mentre que pel cantó del sud ho feia amb terres de la parròquia. El preu de la venda va ser una tassa d'aigua, que el Gaietà va donar a la senyora Teresa Moncunill i Alsina, i aquesta es va beure. Però a més de l'aigua fresca, el comprador es va comprometre a pagar un cens perpetu de 3 lliures anuals. Segons el contracte, si la part establerta deixava de pagar el cens durant més de 12 anys seguits, perdia tots els drets i el terreny tornava a Montconill. Així doncs, el nom de la casa prové de l'home que la va construir, el "Caietano" Grau, fill de Valentí Grau, un pastor de Fals, i de Josefa Clarena, de Fonollosa. Un cop enllestida la casa, el Gaietà va prendre la decisió de casar-se amb Maria Cornet, de Joncadella. Als voltants del 1849 van tenir el primer fill, el Joan, i a continuació arribarien tres noies, dites Antònia, Emília i Maria Anna. L'octubre de 1884 va morir el pare a l'edat de 84 anys i llavors el Joan Grau Cornet va heretar la casa.

Joan Grau estava casat des de l'any 1875 amb Rosa Lladó Baraldés, del lloc de Santa Maria de Claret, la qual li va donar set fills vius, tres xicots i quatre mosses. Els homes de

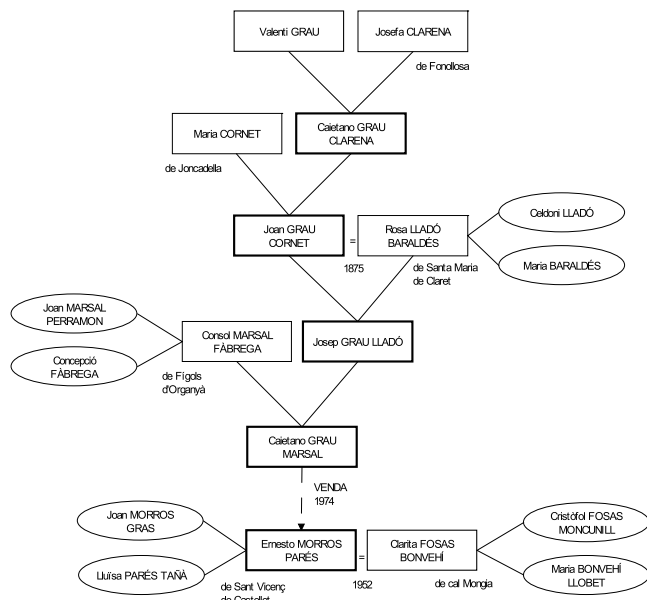
cal Caietano, com la majoria dels pagesos del poble, es guanyaven la vida menant terres d'altri. Treballaven una vinya dita del mas Perera, d'unes 20 quarteres de superfície, de pertinències del mas Massana, un oliver d'unes 2 o 3 quarteres a les Costetes i un camp de 12 quarteres a la Plana, del mas Grauet, i un altre camp de 6 quarteres a la Creu, pertanyent a la Torre.

La darrera mula de l'Ernesto

La Rosa va morir el 1925 i el Joan tres anys més tard. Després d'ells va venir el Josep Grau Lladó, casat amb Consol Marsal Fàbrega, de Fígols d'Organyà. L'agost de

1932 va ser un mes fatídic per la parella, ja que van patir la desgràcia que se'ls morissin dos nens petits. Van tenir un altre nen el 1933 i, per seguir la tradició, li van posar Gaietà. El 1939, un dia que plovia molt, el Josep va sortir de casa per anar a girar l'aigua, ja que la bassa estava a punt de sobreixir i amenaçava en inundar i malmetre els camps de sota. Ho va aconseguir, però va agafar fred i pocs dies després moria d'una pulmonia, una malaltia molt greu

abans dels antibiòtics. Llavors van quedar a la casa la vídua amb el fill petit, els seus pares vells i la seva cunyada Francesca Grau Lladó. La vídua i el fill van tenir dificultats per seguir conreant les terres i van posar-se en contacte amb un parcer del Raval, el Josep Calvet de cal Ferran. Però el Ferran acabava de sortir de la presó, estava a la llista negra pel seu passat polític i algun dels propietaris va refusar-lo. El 1848 la vídua i el fill es van traslladar a viure a Manresa, on el Gaietà Grau va trobar feina de guàrdia municipal, i van arrendar les terres a l'Ernest Morros Parés a canvi d'un

lloguer anual, mentre que la casa va quedar buida de mobles i tancada amb pany i clau.

L'Ernest era natural de Sant Vicenç de Castellet i el 1947 havia vingut a Fals per treballar de mossò, primer a la Gabriela i després a la Fassina. El 1952 es va casar amb la Clara Fosas Bonvehí, una noia de cal Mongia, i va instal·lar-se a cal Caietano. Van tenir dos fills, el Josep i la Maria. A més de fer de pagès, el Morros tallava i arrossegava troncs al bosc i també feia jornals en un escorxador de Manresa. Quan es va retirar el Xisco Fàbrega, l'expert matador de porcs del poble, ell va agafar el càrrec, i en el decurs de la temporada de la matança recorria totes les cases del terme i de les rodalies i els feia el servei d'estossinar el porc. Algun any va arribar a sacrificar més de 120 animals. Per arrossegat al bosc i per llaurar els camps, l'Ernest necessitava animals joves i molt potents. Va tenir successivament diversos animals, que solia comprar al tractant Goya de Puigreig, entre els quals els millors van ser els següents: la Tordilla, una mula pigallada, la Castanya, una mula d'ull de perdiu, el Xato, un cavall de color vermell, i el Baio, un "matxo" de color ros clar.

El Gaietà Grau i la seva mare, que era usufructuària, van voler vendre's la casa als amos de la botiga de ràdios Castells de Manresa, però els llogaters tenien el dret de compra preferent i finalment van ser aquests qui van comprar la casa el 1974. En aquell moment la casa es trobava en molt mal estat, així que van fer-hi unes obres considerables, engrandint l'habitatge sobre el cobert de les corts i canviant les velles bigues de fusta per modernes bigues de formigó. L'exterior de la casa va ser arrebossada i la llinda de la porta, on hi figurava la data de la construcció original, va quedar oculta. Actualment a la casa hi viuen dues famílies; el primer pis l'ocupen els propietaris l'Ernesto i la Clarita (nom amb el qual sempre se'ls ha conegut) mentre que al pis de sobre, en una ampliació feta fa uns 15 anys, hi habiten la Maria Morros Fosas i el seu marit Josep Pintó Soldevila.